

Broj: 09/2-49- 2178 2/12
Bihać, 06.04.2012. godine

10-04-2012

Bosna i Hercegovina
Parlamentarna skupština
Predstavnički dom
n/r predsjedavajućeg
S A R A J E V O

16-04-2012

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 17-04-2012

Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01	50-1	15-23/12	

PREDMET: Odgovor na poslaničko pitanje, dostavlja se

Povodom poslaničkog pitanja poslanika gospodina Nermina Purića, postavljeno na 23. sjednici Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, a u vezi rada ljekara u državnim ustanovama i privatnoj praksi, kao i to da li Vlada F BiH i Unsko-sanski kanton, planiraju urediti ovu oblast na način da ljekari mogu raditi ili u javnoj ustanovi ili privatnoj praksi, kao i mogućnost izjednačavanja rada u u javnom i privatnom sektoru na način da pacijenti sami odlučuju gdje da se liječe, dajemo slijedeći odgovor:

U Unsko-sanskom kantonu 35 lječnika ima rješenje ovog Ministarstva za rad izvan punog radnog vremena. Novim Zakonom o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine F BiH“, broj: 46/10) rad izvan punog radnog vremena je regulisan na drugačiji način u odnosu na raniji Zakon.

Naime, u skladu sa članom 237 Zakona o zdravstvenoj zaštiti, nosioci odobrenja za dopunski rad kojima je odobrenje izdato na osnovu propisa koji su bili u primjeni prije stupanja na snagu ovog zakona, dužni su se uskladiti sa odredbama novog zakona i propisima donijetim na osnovu njega, u roku od 24 mjeseca od dana stupanja na snagu zakona.

Zakon, također, daje mogućnost zaključivanja ugovora između Zavoda zdravstvenog osiguranja i nosioca privatne prakse.

Ovakav način ostvarivanja prihoda zdravstvenih radnika koji obavljaju privatnu praksu započeo je u djelatnosti oralne kirurgije i privatnih apoteka. Smatramo da će se tendencija zaključivanja ovakvih ugovora sa Zavodom zdravstvenog osiguranja nastaviti i u drugim granama medicine.

S poštovanjem,

Dostavljeno:
1. Naslovu
2. a/a

MINISTAR
dr. Amir Murić

Amir Murić

Broj: 03/04-02-14-4/12
Sarajevo, 19.03.2012.godine

PRIMLJENO: 23.03.2012			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01-50-1-1		15-23/R	

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE

Zastupnički dom
gosp. Nermin Purić, zastupnik
gđa Branka Todorović, sekretar

Predmet: Odgovor na zastupničko pitanje

Poštovani,

U prilogu Vam dostavljam odgovor na zastupničko pitanje upućeno Federalnom ministarstvu zdravstva koje je, na 23. sjednici Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, održanoj 16.02.2012.godine, postavio zastupnik Nermin Purić.

S poštovanjem,

SEKRETAR VLADE

Edita Kalajdzic
Edita Kalajdzic

Broj: 06-37-1421/12
Sarajevo, 09.03.2012. godine

VLADA FEDERACIJE BIH
n/p Sekretara

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
V L A D A
Sarajevo

PRIMLJENO: 16.3.2012			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
03/04-02-14-4			2012

PREDMET: Odgovor na poslaničko pitanje – dostavlja se

Veza: Akt Sekretara Vlade Federacije BiH broj: 03/04-02-14-4/2012 od 28.02.2012.god.

Poštovana,

Federalno ministarstvo zdravstva zaprimilo je Vaš akt kojim se dostavlja poslaničko pitanje. Naime, g. Nermin Purić, uvaženi poslanik Poslaničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na 23. sjednici Poslaničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine održanoj 16.02.2012.godine, postavio je pitanja koja se odnose na sektor zdravstva.

S tim u vezi, u prilogu akta dostavljamo odgovor Federalnog ministarstva zdravstva.

S poštovanjem,

MINISTAR

Prof. dr Rusmir Mesihović

PRILOG:
-kao u tekstu

**ODGOVOR
NA ZASTUPNIČKO PITANJE NERMINA PURIĆA
POSLANIKA U POSLANIČKOM DOMU
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE**

I

Nermin Purić, poslanik u Poslaničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na 23. sjednici Poslaničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, održanoj 16.02.2012. godine, postavio je Vladi Federacije Bosne i Hercegovine sljedeća pitanja:

"Koliki je broj ljekara u Unsko-sanskom kantonu koji istodobno rade u državnim zdravstvenim ustanovama i u privatnoj praksi?"

Da li vlade (FBiH i USK) planiraju ovu oblast urediti na način da ljekari mogu raditi ili u javnoj ustanovi ili u privatnoj praksi, te da li postoji mogućnost izjednačavanja rada u javnom i privatnom sektoru na način da pacijenti sami odlučuju gdje žele da se liječe?"

II

Na postavljena poslanička pitanja Federalno ministarstvo zdravstva daje sljedeći

ODGOVOR

U vezi sa prvim pitanjem o broju ljekara u Unsko-sanskom kantonu koji istodobno rade u državnim zdravstvenim ustanovama i u privatnoj praksi odgovor može dati nadležno kantonalno ministarstvo zdravstva, odnosno Vlada tog kantona, kojoj je pitanje i dostavljeno na očitovanje.

U vezi sa pitanjem uređenja dopunskog rada, odnosno mogućnosti da ljekari rade samo ili u javnoj zdravstvenoj ustanovi ili u privatnoj praksi, ukazujemo na sljedeće.

Novim Zakonom o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine Federacije BiH“, broj 46/10) čl. 183, 184. i 185. regulisano je da zdravstveni radnici pod uvjetima propisanim Zakonom i podzakonskim aktom ostvaruju pravo na dopunski rad.

Naime, u odnosu na raniji Zakon o zdravstvenoj zaštiti predviđeno je drugačije određenje dopunskog rada zdravstvenih radnika u ovom Zakonu. U javnoj raspravi o novom Zakonu o zdravstvenoj zaštiti vođena je velika polemika da li ukinuti dopunski rad zdravstvenih radnika ili ne u ovom Zakonu, odnosno da li eksplicitno odrediti da zdravstveni radnik može raditi samo ili u javnoj zdravstvenoj ustanovi ili u privatnoj praksi. Međutim, ocijenjeno je da ukoliko ovim zakonom brišemo odredbe koje regulišu dopunski rad zdravstvenih radnika, ostavljena je opet mogućnost svakoj zdravstvenoj ustanovi da na nivou poslodavca odobri ili ne odobri dopunski rad svom uposleniku, a saglasno propisima o radu. U tom smislu isto bi moralo biti regulirano statutom zdravstvene ustanove, odnosno nekim općim aktom zdravstvene ustanove. To bi u praksi značilo da bi imali šarolikost u obavljanju dopunskog rada u zdravstvu, od zdravstvene ustanove do zdravstvene ustanove, odnosno od kantona do kantona, a na osnovu primjene člana 77. Zakona o radu („Službene novine Federacije BiH“, br. 43/99, 32/00 i 29/03). Ovdje treba istaći da je dopunski rad dozvoljen i u drugim strukama. Za primjer se mogu uzeti radnici u visokom obrazovanju koji, uz saglasnost dekana, mogu obavljati poslove iz djelatnosti ustanove na drugom fakultetu, dodatni rad uposlenika u organima uprave koji se obavlja uz prethodnu saglasnost rukovodioca organa uprave. Sve inicijative koje se odnose na ukidanje instituta dopunskog rada zdravstvenih radnika, trebaju se promatrati i u kontekstu drugih struka, odnosno potrebno je zauzeti načelan i principijelan stav i u drugim strukama u pogledu zabrane takmičenja sa poslodavcem, odnosno obavljanja rada iz djelatnosti poslodavca, a ne samo kod zdravstvenih radnika, jer bi se u suprotnom povrjeđivala njihova osnovna ljudska prava, a to je pravo na rad.

Federalno ministarstvo zdravstva ima u vidu činjenicu da je u praksi bilo kršenja odredbi ranijeg Zakona koji regulira dopunski rad zdravstvenih radnika. Međutim, treba istaći da je u dosadašnjoj praksi zakazala kontrola obavljanja dopunskog rada koja se provodila na više nivoa, i to:

- od strane poslodavca koji je izdao prethodnu saglasnost za obavljanje dopunskog rada zdravstvenom radniku. Njegovo je pravo da u svakom momentu može otkazati datu saglasnost, ako se ona zloupotrebljava, što ima za posljedicu ukidanje dopunskog rada zdravstvenom radniku, a također, pravo je poslodavca da može jednostrano otkazati ugovor o radu zaključen sa uposlenikom ukoliko isti obavlja dopunsku djelatnost suprotno odredbama Zakona,
- od strane zdravstvenog inspektora na nivou kantona ili Federacije BiH koji kontroliše da li zdravstveni radnik koji obavlja dopunski rad ima valjano odobrenje za obavljanje istog izdato od nadležnog ministarstva zdravstva,
- od strane Poreske uprave Federacije BiH koja prati da li nositelj odobrenja za obavljanje dopunskog rada uredno izmiruje svoje obaveze po osnovu plaćanja poreza, obzirom da je isti poreski obveznik,
- od strane nadležne komore koja u slučaju obavljanja dopunskog rada suprotno Zakonu može izreći svom članu mjeru: privremeno oduzimanje ili trajno oduzimanje licence za rad u zavisnosti kako je to već riješeno u statutima nadležnih komora.

Naravno, ovome treba dodati da se dopunski rad do sada odobravao zdravstvenom radniku specijalisti sa 10-godišnjim specijalističkim iskustvom, odnosno izuzetno specijalisti u zvanju magistra, odnosno doktora medicinskih nauka, bez 10-godišnjeg specijalističkog iskustva i uz prethodnu saglasnost poslodavca zdravstvene ustanove u kojoj je uposlen na neodređeno vrijeme, a u smislu člana 77. Zakona o radu. Na radne odnose uposlenika u zdravstvenim ustanovama se primjenjuje Zakon o radu, granski kolektivni ugovor u oblasti zdravstva, pravilnik o radu na osnovu kojih uposlenik zaključuje ugovor sa poslodavcem, a u kojem se utvrđuju prava i obaveze kako uposlenika, tako i poslodavca. Cijenimo da nije potrebno naglašavati da je u pitanju dvostrano obavezujući ugovor (*locatio conductio operarum*), te da svaki uposlenik mora biti svjestan preuzetih obaveza po osnovu radno-pravnog statusa.

Imajući u vidu navedeno, i u ovom Zakonu zadržan je institut dopunskog rada zdravstvenih radnika, ali je uređen znatno drugačije u odnosu na pravna rješenja iz ranijeg Zakona, uz znatno pooštavanje sankcija za obavljanje dopunskog rada suprotno Zakonu, te pojačavanje mehanizma kontrole istog na svim nivoima. Tako, shodno novom Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, dopunski rad može obavljati zdravstveni radnik uposlen u zdravstvenoj ustanovi u stalnom radnom odnosu, uz ispunjavanje određenih uvjeta propisanih Zakonom i podzakonskim aktom federalnog ministra zdravstva. Dozvoljeno je obavljati dopunski rad u javnoj zdravstvenoj ustanovi u kojoj je uposlen zdravstveni radnik na neodređeno vrijeme, pod uvjetom da zbog ograničenih kapaciteta u korištenju raspoložive medicinsko-tehničke opreme i/ili ograničenog broja zdravstvenih radnika određene struke je otežano ostvarivanje zdravstvene zaštite u javnoj zdravstvenoj ustanovi, kao i da obavljanje ovog rada ne utiče na organizaciju rada pojedinih djelatnosti ili zdravstvene ustanove kao cjeline, u kojoj je zdravstveni radnik uposlen na neodređeno vrijeme. Odobrenje za ovu vrstu dopunskog rada izdaje direktor zdravstvene ustanove, na prijedlog stručnog vijeća zdravstvene ustanove, a što je u skladu sa propisima o radu. Osim toga, dopunski rad se može obavljati i u drugoj zdravstvenoj ustanovi i kod osnivača privatne prakse. Dopunski rad se više ne može obavljati u vlastitom prostoru koji je registrovan kao privatna praksa, a što je bio slučaj po ranijem Zakonu. Odobrenje za ovaj rad, u drugoj zdravstvenoj ustanovi odnosno privatnoj praksi, može se izdati u sljedećim slučajevima:

- za pružanje zdravstvenih usluga koje nisu obuhvaćene obaveznim zdravstvenim osiguranjem u pogledu sadržaja, obima i standarda, odnosno za zdravstvene usluge koje se ne ostvaruju u skladu sa načinom i postupkom ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja;
- za pružanje zdravstvenih usluga koje zdravstvena ustanova, odnosno privatna praksa pruža za potrebe zavoda zdravstvenog osiguranja, a za koje ne može na drukčiji način osigurati odgovarajuće zdravstvene radnike;
- za pružanje zdravstvenih usluga koje zdravstvena ustanova, odnosno privatna praksa pruža za potrebe lica koja nemaju svojstvo osiguranog lica u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstveno osiguranje.

Ugovor o dopunskom radu u drugoj zdravstvenoj ustanovi odnosno privatnoj praksi zaključuje, s jedne strane zdravstveni radnik i direktor zdravstvene ustanove u kojoj je isti uposlen, a s druge strane direktor druge zdravstvene ustanove odnosno osnivač privatne prakse u kojoj se dopunski rad obavlja. Odobrenje za obavljanje i ovog dopunskog rada je u nadležnosti poslodavca, a što je u skladu sa propisima o radu. Dopunski rad se može obavljati samo kod jednog poslodavca, a ne na više mjesta kako je to ranije bio slučaj, te je ovaj institut i po ovom pitanju u ranijem periodu bio zloupotrebljen. Zdravstvene usluge koje se pružaju po osnovu dopunskog rada ne mogu se finansirati iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, izuzev ako se ovim dopunskim radom pružaju zdravstvene usluge koje zdravstvena ustanova, odnosno privatna praksa pruža za potrebe zavoda zdravstvenog osiguranja, a za koje ne može na drukčiji način osigurati odgovarajuće zdravstvene radnike. Obaveza je kantonalnog ministarstva zdravstva da prati zakonitost obavljanja dopunskog rada na području kantona, te poduzima mjere na koje je ovlašten Zakonom. Kantonalni ministar zdravstva svake kalendarske godine, po prethodno pribavljenom mišljenju javnih zdravstvenih ustanova, kao i zavoda za javno zdravstvo kantona, naredbom utvrđuje potrebu obavljanja dopunskog rada i određuje specijalnosti za koje se obavlja dopunski rad na području kantona, što je novina u odnosu na raniji Zakon. Način, postupak i uvjeti, kao i druga pitanja od značaja za organizovanje i obavljanje dopunskog rada zdravstvenih radnika u zdravstvenoj ustanovi ili privatnoj praksi propisuje federalni ministar zdravstva pravilnikom. Naravno ovome treba dodati da do donošenja navedenog pravilnika od strane federalnog ministra zdravstva ima se primjenjivati Pravilnik o uvjetima za rad zdravstvenih radnika izvan punog radnog vremena („Službene novine Federacije BiH“, br. 2/00, 23/01, 38/03 i 11/04 - Prečišćeni tekst 1/05), i to u dijelu onih odredbi koje nisu suprotne Zakonu. Zakon je nositeljima odobrenja za dopunski rad koji su ovo odobrenje stekli po ranijim propisima, ostavio period usklađivanja sa odredbama Zakona i propisa donijetih na osnovu Zakona, i to u roku od 24 mjeseca od dana stupanja na snagu Zakona.

Bitno je istaći da Zakonom nije regulisan dopunski rad zdravstvenih saradnika.

Nadalje, u vezi sa drugim dijelom Vašeg pitanja koje se odnosi na izjednačavanje rada u javnom i privatnom sektoru zdravstva, treba istaći da se Zakonom o zdravstvenom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, br. 30/97, 7/02, 70/08 i 48/11) koji uređuje ugovoranje između zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvenih ustanova, odnosno privatne prakse, kao ni Zakonom o zdravstvenoj zaštiti ne pravi razlika između javnog i privatnog sektora, niti se ikada pravila.

S tim u vezi, bitno je istaći da se ugovaranje pružanja zdravstvenih usluga od strane nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja kantona obavlja saglasno članu 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, Zakonu o zdravstvenom osiguranju, te propisima donijetim na osnovu ovih zakona, Jedinствenoj metodologiji kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove odnosno privatnog zdravstvenog radnika, Zakonu o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu („Službene novine Federacije

BiH", broj 59/05), Zakonu o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 49/04, 19/05, 52/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09 i 60/10), kao i propisima donijetim na osnovu tog zakona.

Također, u skladu sa članom 52. stav 2. Zakona o zdravstvenoj zaštiti Jedinostvenu metodologiju kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove odnosno privatnog zdravstvenog radnika utvrđuje Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine, po prethodno pribavljenom mišljenju zavoda zdravstvenog osiguranja kantona, kao i uz prethodnu saglasnost federalnog ministra zdravstva saglasno osnovnom paketu zdravstvenih prava. Jedinostvena metodologija je donešena u 2011. godini, a u primjeni od 01.01.2012. godine. Shodno istom članu odluku o izboru najuspješnijeg ponuđača donosi zavod zdravstvenog osiguranja i zaključuje ugovor sa zdravstvenim ustanovama odnosno privatnim zdravstvenim radnikom.

Odredba člana 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ključna je u smislu ugovaranja usluga u zdravstvu, jer se istom usaglašavaju odredbe ovog Zakona sa Zakonom o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 49/04, 19/05, 52/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09 i 60/10) koje preciziraju da se i nabavke zdravstvenih usluga finansirane javnim sredstvima, moraju nabavljati saglasno procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama. Donošenje Jedinostvene metodologije određeno je i Odlukom o utvrđivanju osnovnog paketa zdravstvenih prava („Službene novine Federacije BiH“, broj 21/09).

Nadalje, treba istaći da se slobodan odabir doktora medicine i doktora stomatologije primarne zdravstvene zaštite provodi na period od najmanje godinu dana, a na osnovu člana 64. Zakona o zdravstvenom osiguranju, kao i provedbenih propisa o načinu ostvarivanja prava na slobodan izbor doktora medicine i doktora stomatologije primarne zdravstvene zaštite koje donose kantonalni ministri zdravstva, a u smislu stava 4. istog člana Zakona. Iz naprijed navedenog proizlazi da pacijent (osigurani) može koristiti usluge privatne prakse na jednak način kao u javnom sektoru zdravstva, pod uvjetima propisanim zakonima iz oblasti zdravstva, odnosno kada je privatna praksa u ugovornom odnosu sa nadležnim zavodom zdravstvenog osiguranja, a što je, u smislu implementacije, obaveza kantona.

Dakle, ponavljamo, Zakon o zdravstvenom osiguranju i Zakon o zdravstvenoj zaštiti ne prave distinkciju između privatnog i javnog zdravstvenog sektora. Međutim, provođenje navedenih zakona je u isključivoj nadležnosti kantona.

Broj: 03/04-02-14-4/12
Sarajevo, 19.03.2012.godine

PRIMLJENO: 23.03.2012			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01-50-1-1		15-23/R	

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE

Zastupnički dom
gosp. Nermin Purić, zastupnik
gđa Branka Todorović, sekretar

Predmet: Odgovor na zastupničko pitanje

Poštovani,

U prilogu Vam dostavljam odgovor na zastupničko pitanje upućeno Federalnom ministarstvu zdravstva koje je, na 23. sjednici Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, održanoj 16.02.2012.godine, postavio zastupnik Nermin Purić.

S poštovanjem,

SEKRETAR VLADE

Edita Kalajdzic
Edita Kalajdzic

Broj: 06-37-1421/12
Sarajevo, 09.03.2012. godine

VLADA FEDERACIJE BIH
n/p Sekretara

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
V L A D A
Sarajevo

PRIMLJENO: 16.3.2012			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
03/04-02-14-4			2012

PREDMET: Odgovor na poslaničko pitanje – dostavlja se

Veza: Akt Sekretara Vlade Federacije BiH broj: 03/04-02-14-4/2012 od 28.02.2012.god.

Poštovana,

Federalno ministarstvo zdravstva zaprimilo je Vaš akt kojim se dostavlja poslaničko pitanje. Naime, g. Nermin Purić, uvaženi poslanik Poslaničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na 23. sjednici Poslaničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine održanoj 16.02.2012.godine, postavio je pitanja koja se odnose na sektor zdravstva.

S tim u vezi, u prilogu akta dostavljamo odgovor Federalnog ministarstva zdravstva.

S poštovanjem,

MINISTAR

Prof. dr Rusmir Mesihović

PRILOG:
-kao u tekstu

**ODGOVOR
NA ZASTUPNIČKO PITANJE NERMINA PURIĆA
POSLANIKA U POSLANIČKOM DOMU
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE**

I

Nermin Purić, poslanik u Poslaničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na 23. sjednici Poslaničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, održanoj 16.02.2012. godine, postavio je Vladi Federacije Bosne i Hercegovine sljedeća pitanja:

"Koliki je broj ljekara u Unsko-sanskom kantonu koji istodobno rade u državnim zdravstvenim ustanovama i u privatnoj praksi?"

Da li vlade (FBiH i USK) planiraju ovu oblast urediti na način da ljekari mogu raditi ili u javnoj ustanovi ili u privatnoj praksi, te da li postoji mogućnost izjednačavanja rada u javnom i privatnom sektoru na način da pacijenti sami odlučuju gdje žele da se liječe?"

II

Na postavljena poslanička pitanja Federalno ministarstvo zdravstva daje sljedeći

ODGOVOR

U vezi sa prvim pitanjem o broju ljekara u Unsko-sanskom kantonu koji istodobno rade u državnim zdravstvenim ustanovama i u privatnoj praksi odgovor može dati nadležno kantonalno ministarstvo zdravstva, odnosno Vlada tog kantona, kojoj je pitanje i dostavljeno na očitovanje.

U vezi sa pitanjem uređenja dopunskog rada, odnosno mogućnosti da ljekari rade samo ili u javnoj zdravstvenoj ustanovi ili u privatnoj praksi, ukazujemo na sljedeće.

Novim Zakonom o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine Federacije BiH“, broj 46/10) čl. 183, 184. i 185. regulisano je da zdravstveni radnici pod uvjetima propisanim Zakonom i podzakonskim aktom ostvaruju pravo na dopunski rad.

Naime, u odnosu na raniji Zakon o zdravstvenoj zaštiti predviđeno je drugačije određenje dopunskog rada zdravstvenih radnika u ovom Zakonu. U javnoj raspravi o novom Zakonu o zdravstvenoj zaštiti vođena je velika polemika da li ukinuti dopunski rad zdravstvenih radnika ili ne u ovom Zakonu, odnosno da li eksplicitno odrediti da zdravstveni radnik može raditi samo ili u javnoj zdravstvenoj ustanovi ili u privatnoj praksi. Međutim, ocijenjeno je da ukoliko ovim zakonom brišemo odredbe koje regulišu dopunski rad zdravstvenih radnika, ostavljena je opet mogućnost svakoj zdravstvenoj ustanovi da na nivou poslodavca odobri ili ne odobri dopunski rad svom uposleniku, a saglasno propisima o radu. U tom smislu isto bi moralo biti regulirano statutom zdravstvene ustanove, odnosno nekim općim aktom zdravstvene ustanove. To bi u praksi značilo da bi imali šarolikost u obavljanju dopunskog rada u zdravstvu, od zdravstvene ustanove do zdravstvene ustanove, odnosno od kantona do kantona, a na osnovu primjene člana 77. Zakona o radu („Službene novine Federacije BiH“, br. 43/99, 32/00 i 29/03). Ovdje treba istaći da je dopunski rad dozvoljen i u drugim strukama. Za primjer se mogu uzeti radnici u visokom obrazovanju koji, uz saglasnost dekana, mogu obavljati poslove iz djelatnosti ustanove na drugom fakultetu, dodatni rad uposlenika u organima uprave koji se obavlja uz prethodnu saglasnost rukovodioca organa uprave. Sve inicijative koje se odnose na ukidanje instituta dopunskog rada zdravstvenih radnika, trebaju se promatrati i u kontekstu drugih struka, odnosno potrebno je zauzeti načelan i principijelan stav i u drugim strukama u pogledu zabrane takmičenja sa poslodavcem, odnosno obavljanja rada iz djelatnosti poslodavca, a ne samo kod zdravstvenih radnika, jer bi se u suprotnom povrjeđivala njihova osnovna ljudska prava, a to je pravo na rad.

Federalno ministarstvo zdravstva ima u vidu činjenicu da je u praksi bilo kršenja odredbi ranijeg Zakona koji regulira dopunski rad zdravstvenih radnika. Međutim, treba istaći da je u dosadašnjoj praksi zakazala kontrola obavljanja dopunskog rada koja se provodila na više nivoa, i to:

- od strane poslodavca koji je izdao prethodnu saglasnost za obavljanje dopunskog rada zdravstvenom radniku. Njegovo je pravo da u svakom momentu može otkazati datu saglasnost, ako se ona zloupotrebljava, što ima za posljedicu ukidanje dopunskog rada zdravstvenom radniku, a također, pravo je poslodavca da može jednostrano otkazati ugovor o radu zaključen sa uposlenikom ukoliko isti obavlja dopunsku djelatnost suprotno odredbama Zakona,
- od strane zdravstvenog inspektora na nivou kantona ili Federacije BiH koji kontroliše da li zdravstveni radnik koji obavlja dopunski rad ima valjano odobrenje za obavljanje istog izdato od nadležnog ministarstva zdravstva,
- od strane Poreske uprave Federacije BiH koja prati da li nositelj odobrenja za obavljanje dopunskog rada uredno izmiruje svoje obaveze po osnovu plaćanja poreza, obzirom da je isti poreski obveznik,
- od strane nadležne komore koja u slučaju obavljanja dopunskog rada suprotno Zakonu može izreći svom članu mjeru: privremeno oduzimanje ili trajno oduzimanje licence za rad u zavisnosti kako je to već riješeno u statutima nadležnih komora.

Naravno, ovome treba dodati da se dopunski rad do sada odobravao zdravstvenom radniku specijalisti sa 10-godišnjim specijalističkim iskustvom, odnosno izuzetno specijalisti u zvanju magistra, odnosno doktora medicinskih nauka, bez 10-godišnjeg specijalističkog iskustva i uz prethodnu saglasnost poslodavca zdravstvene ustanove u kojoj je uposlen na neodređeno vrijeme, a u smislu člana 77. Zakona o radu. Na radne odnose uposlenika u zdravstvenim ustanovama se primjenjuje Zakon o radu, granski kolektivni ugovor u oblasti zdravstva, pravilnik o radu na osnovu kojih uposlenik zaključuje ugovor sa poslodavcem, a u kojem se utvrđuju prava i obaveze kako uposlenika, tako i poslodavca. Cijenimo da nije potrebno naglašavati da je u pitanju dvostrano obavezujući ugovor (*locatio conductio operarum*), te da svaki uposlenik mora biti svjestan preuzetih obaveza po osnovu radno-pravnog statusa.

Imajući u vidu navedeno, i u ovom Zakonu zadržan je institut dopunskog rada zdravstvenih radnika, ali je uređen znatno drugačije u odnosu na pravna rješenja iz ranijeg Zakona, uz znatno pooštavanje sankcija za obavljanje dopunskog rada suprotno Zakonu, te pojačavanje mehanizma kontrole istog na svim nivoima. Tako, shodno novom Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, dopunski rad može obavljati zdravstveni radnik uposlen u zdravstvenoj ustanovi u stalnom radnom odnosu, uz ispunjavanje određenih uvjeta propisanih Zakonom i podzakonskim aktom federalnog ministra zdravstva. Dozvoljeno je obavljati dopunski rad u javnoj zdravstvenoj ustanovi u kojoj je uposlen zdravstveni radnik na neodređeno vrijeme, pod uvjetom da zbog ograničenih kapaciteta u korištenju raspoložive medicinsko-tehničke opreme i/ili ograničenog broja zdravstvenih radnika određene struke je otežano ostvarivanje zdravstvene zaštite u javnoj zdravstvenoj ustanovi, kao i da obavljanje ovog rada ne utiče na organizaciju rada pojedinih djelatnosti ili zdravstvene ustanove kao cjeline, u kojoj je zdravstveni radnik uposlen na neodređeno vrijeme. Odobrenje za ovu vrstu dopunskog rada izdaje direktor zdravstvene ustanove, na prijedlog stručnog vijeća zdravstvene ustanove, a što je u skladu sa propisima o radu. Osim toga, dopunski rad se može obavljati i u drugoj zdravstvenoj ustanovi i kod osnivača privatne prakse. Dopunski rad se više ne može obavljati u vlastitom prostoru koji je registrovan kao privatna praksa, a što je bio slučaj po ranijem Zakonu. Odobrenje za ovaj rad, u drugoj zdravstvenoj ustanovi odnosno privatnoj praksi, može se izdati u sljedećim slučajevima:

- za pružanje zdravstvenih usluga koje nisu obuhvaćene obaveznim zdravstvenim osiguranjem u pogledu sadržaja, obima i standarda, odnosno za zdravstvene usluge koje se ne ostvaruju u skladu sa načinom i postupkom ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja;
- za pružanje zdravstvenih usluga koje zdravstvena ustanova, odnosno privatna praksa pruža za potrebe zavoda zdravstvenog osiguranja, a za koje ne može na drukčiji način osigurati odgovarajuće zdravstvene radnike;
- za pružanje zdravstvenih usluga koje zdravstvena ustanova, odnosno privatna praksa pruža za potrebe lica koja nemaju svojstvo osiguranog lica u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstveno osiguranje.

Ugovor o dopunskom radu u drugoj zdravstvenoj ustanovi odnosno privatnoj praksi zaključuje, s jedne strane zdravstveni radnik i direktor zdravstvene ustanove u kojoj je isti uposlen, a s druge strane direktor druge zdravstvene ustanove odnosno osnivač privatne prakse u kojoj se dopunski rad obavlja. Odobrenje za obavljanje i ovog dopunskog rada je u nadležnosti poslodavca, a što je u skladu sa propisima o radu. Dopunski rad se može obavljati samo kod jednog poslodavca, a ne na više mjesta kako je to ranije bio slučaj, te je ovaj institut i po ovom pitanju u ranijem periodu bio zloupotrijebljen. Zdravstvene usluge koje se pružaju po osnovu dopunskog rada ne mogu se finansirati iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, izuzev ako se ovim dopunskim radom pružaju zdravstvene usluge koje zdravstvena ustanova, odnosno privatna praksa pruža za potrebe zavoda zdravstvenog osiguranja, a za koje ne može na drukčiji način osigurati odgovarajuće zdravstvene radnike. Obaveza je kantonalnog ministarstva zdravstva da prati zakonitost obavljanja dopunskog rada na području kantona, te poduzima mjere na koje je ovlašten Zakonom. Kantonalni ministar zdravstva svake kalendarske godine, po prethodno pribavljenom mišljenju javnih zdravstvenih ustanova, kao i zavoda za javno zdravstvo kantona, naredbom utvrđuje potrebu obavljanja dopunskog rada i određuje specijalnosti za koje se obavlja dopunski rad na području kantona, što je novina u odnosu na raniji Zakon. Način, postupak i uvjeti, kao i druga pitanja od značaja za organizovanje i obavljanje dopunskog rada zdravstvenih radnika u zdravstvenoj ustanovi ili privatnoj praksi propisuje federalni ministar zdravstva pravilnikom. Naravno ovome treba dodati da do donošenja navedenog pravilnika od strane federalnog ministra zdravstva ima se primjenjivati Pravilnik o uvjetima za rad zdravstvenih radnika izvan punog radnog vremena („Službene novine Federacije BiH“, br. 2/00, 23/01, 38/03 i 11/04 - Prečišćeni tekst 1/05), i to u dijelu onih odredbi koje nisu suprotne Zakonu. Zakon je nositeljima odobrenja za dopunski rad koji su ovo odobrenje stekli po ranijim propisima, ostavio period usklađivanja sa odredbama Zakona i propisa donijetih na osnovu Zakona, i to u roku od 24 mjeseca od dana stupanja na snagu Zakona.

Bitno je istaći da Zakonom nije regulisan dopunski rad zdravstvenih saradnika.

Nadalje, u vezi sa drugim dijelom Vašeg pitanja koje se odnosi na izjednačavanje rada u javnom i privatnom sektoru zdravstva, treba istaći da se Zakonom o zdravstvenom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, br. 30/97, 7/02, 70/08 i 48/11) koji uređuje ugovoravanje između zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvenih ustanova, odnosno privatne prakse, kao ni Zakonom o zdravstvenoj zaštiti ne pravi razlika između javnog i privatnog sektora, niti se ikada pravila.

S tim u vezi, bitno je istaći da se ugovoravanje pružanja zdravstvenih usluga od strane nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja kantona obavlja saglasno članu 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, Zakonu o zdravstvenom osiguranju, te propisima donijetim na osnovu ovih zakona, Jedinствenoj metodologiji kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove odnosno privatnog zdravstvenog radnika, Zakonu o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu („Službene novine Federacije

BiH", broj 59/05), Zakonu o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 49/04, 19/05, 52/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09 i 60/10), kao i propisima donijetim na osnovu tog zakona.

Također, u skladu sa članom 52. stav 2. Zakona o zdravstvenoj zaštiti Jedinostvenu metodologiju kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove odnosno privatnog zdravstvenog radnika utvrđuje Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine, po prethodno pribavljenom mišljenju zavoda zdravstvenog osiguranja kantona, kao i uz prethodnu saglasnost federalnog ministra zdravstva saglasno osnovnom paketu zdravstvenih prava. Jedinostvena metodologija je donešena u 2011. godini, a u primjeni od 01.01.2012. godine. Shodno istom članu odluku o izboru najuspješnijeg ponuđača donosi zavod zdravstvenog osiguranja i zaključuje ugovor sa zdravstvenim ustanovama odnosno privatnim zdravstvenim radnikom.

Odredba člana 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ključna je u smislu ugovaranja usluga u zdravstvu, jer se istom usaglašavaju odredbe ovog Zakona sa Zakonom o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 49/04, 19/05, 52/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09 i 60/10) koje preciziraju da se i nabavke zdravstvenih usluga finansirane javnim sredstvima, moraju nabavljati saglasno procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama. Donošenje Jedinostvene metodologije određeno je i Odlukom o utvrđivanju osnovnog paketa zdravstvenih prava („Službene novine Federacije BiH“, broj 21/09).

Nadalje, treba istaći da se slobodan odabir doktora medicine i doktora stomatologije primarne zdravstvene zaštite provodi na period od najmanje godinu dana, a na osnovu člana 64. Zakona o zdravstvenom osiguranju, kao i provedbenih propisa o načinu ostvarivanja prava na slobodan izbor doktora medicine i doktora stomatologije primarne zdravstvene zaštite koje donose kantonalni ministri zdravstva, a u smislu stava 4. istog člana Zakona. Iz naprijed navedenog proizlazi da pacijent (osigurani) može koristiti usluge privatne prakse na jednak način kao u javnom sektoru zdravstva, pod uvjetima propisanim zakonima iz oblasti zdravstva, odnosno kada je privatna praksa u ugovornom odnosu sa nadležnim zavodom zdravstvenog osiguranja, a što je, u smislu implementacije, obaveza kantona.

Dakle, ponavljamo, Zakon o zdravstvenom osiguranju i Zakon o zdravstvenoj zaštiti ne prave distinkciju između privatnog i javnog zdravstvenog sektora. Međutim, provođenje navedenih zakona je u isključivoj nadležnosti kantona.